

รายงานการรับคณะกรรมการไฟฟ้าฝ่ายผลิต(กฟผ) โครงการพัฒนาผู้นำและผู้บริหาร

หลักสูตร ศาสตร์พระราชา รุ่นที่ 3/2020

โครงการพัฒนาอดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ระหว่างวันที่ 21 – 23 กันยายน 2563

1. ข้อมูลคณะ

ที่มาและความสำคัญ	- นายกรัศมิ์ ภัคโชตานนท์ อดีตผู้ว่าการไฟฟ้าฝ่ายผลิต เคยมาดูลงานอดอยตุงในสมัยที่ดำรงตำแหน่งผู้ว่าการการไฟฟ้าฝ่ายผลิต และได้แรงบันดาลใจในการทำงานตามศาสตร์พระราชา และหลักการพัฒนาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงได้มีโครงการให้ผู้บริหารระดับสูงของ กฟผ. มาศึกษาดูงานด้านการพัฒนากับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ อย่างต่อเนื่องทุกปี ปัจจุบันผู้ว่าการฯ เกษียณอายุราชการแล้ว แต่ก็ยังช่วย กฟผ.ทำงานอยู่ในตำแหน่งที่ปรึกษา และยังคงสานต่อโครงการอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ ปรับ Mindset และนำแนวทางการทำงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ไปปรับใช้ในการทำงานของกฟผ. ในปี 2563 กำหนดให้ผู้บริหาร กฟผ.มาดูงานที่โครงการพัฒนาอดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน)อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทั้งหมด 3 รุ่น - ในการบริหารจัดการเรื่องการดูงาน ทาง กฟผ. ได้มอบหมายให้ บริษัท Chira Academy เป็นผู้ประสานงานดำเนินการศึกษาดูงานดังกล่าว
วัตถุประสงค์	เรียนรู้หลักการพัฒนาศาสตร์พระราชา และการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง เรื่องอดอยตุงโมเดล และการนำอดอยตุงโมเดลไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่นในความรับผิดชอบของ กฟผ. ในการทำงานร่วมกับชุมชน
ระดับ	คะแนนความสำคัญ: 4 คะแนนเนื้อหา: 3 คะแนนรวม: 7 (ความสำคัญ 4 เป็นผู้บริหารระดับสูงของ กฟผ. เนื้อหา 3 เป็นการดูกระบวนการพัฒนาและสร้างแรงบันดาลใจ)
องค์ประกอบ	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายต่างๆ เจ้าหน้าที่พัฒนาแผนงานของกฟผ. และบริษัทจีระอาคาเดมี่ ที่จัดอบรมให้ กฟผ. (ดร.จีระ หงส์ลดารมภ์) รวมทั้งสิ้น 34 ท่าน ผู้ประสานงานของคณะ: คุณเอรวรรณ บุณพลอด
เจ้าหน้าที่รับ	ผู้บรรยาย นางอมรรัตน์ บังคมเนตร ผู้ประสานงานมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ นางสาววิภาวดี พิมลธิกุล

คณะ	ผู้ช่วยรับคณะ นายถวิล คำเสาร์
แหล่ง สนับสนุน งบประมาณ	คณะชำระค่าใช้จ่ายทั้งหมด 912063070

2. กำหนดการคณะ

กำหนดการศึกษาดูงาน

คณะกรรมการไฟฟ้าฝ่ายผลิต (กฟผ) โครงการพัฒนาผู้นำและผู้บริหาร รุ่นที่ 3/2020

ณ โครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

วันที่ 21 – 23 กันยายน 2563

วันที่/เวลา	กำหนดการ	หมายเหตุ
วันพุธ 9 กันยายน 2563		
08:05 - 09:50 น.	ออกเดินทางจากสนามบินสุวรรณภูมิ โดยสายการบินไทยสไมล์ เที่ยวบินที่ WE130	ทีมงานจีระ ติดแท็ก กระเป๋าตามเลข ห้องพัก
09:50 - 10:50 น.	ออกเดินทางไปยังโครงการพัฒนาดอยตุงฯ	
10:50 - 11:00 น.	รับประทานอาหารว่าง ณ ห้องประชุม VIP อาคารอเนกประสงค์	
11:00 - 11:45 น.	Getting to know & Breaking the ice activity	ทีมงานจีระดำเนินการ
11:45 - 12:30 น.	เยี่ยมชมศูนย์ข้อมูลโครงการพัฒนาดอยตุงฯ “การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพต้องเริ่มจากการทำจริง และการพัฒนาที่วัดผลได้ โดยการประเมินติดตามผลอย่างต่อเนื่อง”	ห้องประชุม VIP
12:30 - 13:30 น.	รับประทานอาหารกลางวัน ณ ครีวดำหนัก	
13:30 - 14:30 น.	เยี่ยมชมหอแห่งแรงบันดาลใจ	
14:30 - 14:40 น.	ออกเดินทางไปยัง แปลงป่าเศรษฐกิจ นวัตกรรม 1	
14:40 - 15:40 น.	ชมแปลงปลูกป่าเศรษฐกิจ แมคคาเดเมีย กาแฟอาราบิก้า	

วันที่/เวลา	กำหนดการ	หมายเหตุ
	ดอยตุง และโรงงานแปรรูปแมคคาเดเมีย บริษัทนุติ จำกัด ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2532 เป็นความร่วมมือกันของภาคเอกชน ดำเนินการปลูกป่าเศรษฐกิจในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ โดยเลือกพืชที่ผลผลิตมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงสามารถนำไปแปรรูปและเพิ่มมูลค่าได้อย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างรายได้ให้คนดูแลในระยะยาว เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้คนกับป่าอยู่ด้วยกันอย่างพึ่งพา พืชเศรษฐกิจที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เลือกมาส่งเสริมคือ กาแฟพันธุ์อาราบิก้า และแมคคาเดเมีย ปัจจุบันกลายเป็นต้นแบบของการดำเนินธุรกิจเพื่อสังคม	
15:40 - 16:00 น.	รับประทานอาหารว่าง ณ โรงงานแมคคาเดเมีย	
16:00 - 16:20 น.	ออกเดินทางไปยัง ฐานทหารดอยช้างมูบ	
16:20 - 17:00 น.	ชมชายแดนไทย-เมียนมา ณ ฐานทหารดอยช้างมูบ เพื่อกลับไปย้อนดูภาพพื้นที่ดอยตุงในอดีต (ถ้าอากาศเอื้ออำนวย)	
17:00 - 17:20 น.	ออกเดินทางไปยังดอยตุงลอร์ดจ์ เช็คอินเข้าที่พัก และพักผ่อนตามอัธยาศัย	
18:00 - 19:00 น.	รับประทานอาหารเย็น ณ ศาลาลีลาวดี	
19:00 - 20:30 น.	กิจกรรมถอดบทเรียน	ทีมจีระอาคาเดมี่ MFLF
วันพฤหัสบดี 10 กันยายน 2563		
07:00 - 08:00 น.	รับประทานอาหารเช้า ณ ศาลาลีลาวดี	
08:00 - 08:30 น.	ออกเดินทางไปยังศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ	
08:30 - 11:50 น.	เยี่ยมชมศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ ครั้งแรกก่อตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นศูนย์ฝึกอาชีพด้านหัตถกรรม เป็นพัฒนาขึ้นกลางน้ำ โดยการสร้างงานสร้างอาชีพ เพื่อให้ชาวบ้านมีรายได้ที่มั่นคง พอเพียง โดยการต่อยอดจากภูมิปัญญาเดิมของชาวบ้าน และเสริมในสิ่งที่ขาด โดยการให้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ อุปกรณ์ที่ได้มาตรฐานเหมาะสมกับการทำงาน ตรวจสอบคุณภาพทุกขั้นตอน สำคัญคือผลิตภัณฑ์ต้องออกแบบตามที่ถูกคำหรือ	

วันที่/เวลา	กำหนดการ	หมายเหตุ
	ตลาดต้องการ และชาวบ้านเองจะได้เรียนรู้การทำงานจากการปฏิบัติจริงด้วยตัวเอง เป็นการพัฒนาทักษะความชำนาญเพิ่มขึ้นไปอีกด้วย ซึ่งประกอบไปด้วย • โรงงานทอผ้า เย็บผ้า • โรงงานย้อมผ้า • โรงงานกระดาษสา • โรงครัวกาแฟ (รับประทานอาหารว่าง) • โรงงานเซรามิก • ศูนย์จัดการด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมโครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ	
11:50 - 12:00 น.	ออกเดินทางไปยังร้านข้าวซอยบ้านงคำ	
12:00 - 13:00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน ณ ร้านข้าวซอยบ้านงคำ	เสิร์ฟอาหารตามคันรถตู้
13:00 - 14:00 น.	ฟังบรรยายเรื่องการพัฒนาเด็กและเยาวชน และเยี่ยมชมศูนย์การเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์	
14:00 - 14:30 น.	ออกเดินทางไปยังห้องประชุม VIP	
14:30 - 15:30 น.	พูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง "ผู้บริหารคนรุ่นใหม่ของดอยตุงที่เกิดจากการสร้างคน (อาสาสมัคร คพต.พ.) ของโครงการพัฒนาโดยดอยตุงฯ ตอนเริ่มต้นมี 144 คน ปัจจุบันอาสาสมัครเหล่านี้กลายเป็นผู้นำของชุมชนถึง 90% และได้โน้มน้าวแนวทางพระราชดำริของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการบริหารจัดการในชุมชนของตนเอง"	
15:30 - 15:40 น.	รับประทานอาหารว่าง ณ ห้องประชุม VIP	
15:40 - 17:00 น.	ฟังบรรยายสรุปหลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดย คุณอมรรัตน์ บังคมเนตร	

วันที่/เวลา	กำหนดการ	หมายเหตุ
17:00 - 18:00 น.	ถอดบทเรียนประจำวัน	
18:00 - 18:30 น.	พักผ่อนตามอัธยาศัย	
18:30 - 21:30 น.	รับประทานอาหารเย็น ณ ศาลาลีลาวดี	“มนต์รักชาวดอย”
วันศุกร์ 11 กันยายน 2563		
06:30 - 08:30 น.	รับประทานอาหารเช้า ณ ศาลาลีลาวดี พร้อมเช็คเอาท์	
08:30 - 10:00 น.	นำเสนอการเรียนรู้อดยตุงโมเดลเพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการทำโครงการนวัตกรรมของแต่ละกลุ่ม และร่วมให้คำแนะนำโดย ทีมวิทยากรของอดยตุง และ ทีมวิทยากร Chira Academy	
10:00 - 10:20 น.	รับประทานอาหารว่าง ณ ห้องประชุม VIP	
10:20 - 12:00 น.	เยี่ยมชมพระตำหนักอดยตุง สวนแม่ฟ้าหลวง ซ็องของฝักและของที่ระลึกจากอดยตุงตามอัธยาศัย	
12:00 - 13:00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน ณ ครีวดำหนัก	
13:00 - 16:00 น.	ออกเดินทางไปยังสนามบินแม่ฟ้าหลวง	

3. สรุปเนื้อหาการเรียนรู้ของคณะ

รับฟังการบรรยายศูนย์ข้อมูลโครงการพัฒนาอดยตุงฯ โดยคุณอมรรัตน์ และคุณรัฐกร สวัสดิ์แดง

วันจันทร์ที่ 21 กันยายน 2563

เพื่อเรียนรู้ และให้เข้าใจการภาพทำงานพัฒนาใน ช่วงแรก คือการลงพื้นที่ เพื่อสำรวจปัญหา ความต้องการของชาวบ้าน ไปเข้าถึงใจของชาวบ้าน สร้างความเชื่อมั่น ลงพื้นที่ดูบริบทชุมชน ความเป็นอยู่ของชาวบ้าน เก็บข้อมูลโดยข้อมูลนั้นต้องเป็นข้อมูลที่แท้จริง จึงจะสามารถพัฒนาได้ตามความต้องการของชาวบ้านได้ การพัฒนาต้องเกิดจากการรู้จักจริง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้ตรงจุดและทำอย่างต่อเนื่อง สามารถวัดผล การพัฒนาได้อย่างชัดเจน

ประเด็นคำถาม – คำตอบ

1. ทุกวันนี้ทางโครงการฯ ต้องคอยช่วยเหลือชาวบ้านอีกไหม

ตอบ : ไม่ต้องริเริ่มให้ ณ ปัจจุบันชาวบ้านสามารถริเริ่มทำได้ด้วยตัวเอง ตอนนี้อยู่ทางโครงการฯ เปลี่ยนจากที่คอยช่วยเหลือ หยิบยื่น ตอนนี้เราเปลี่ยนเป็นที่ปรึกษา เป็นพี่เลี้ยง คอยหาองค์ความรู้ การวิจัยต่างๆ มาช่วย support ชาวบ้านอยากทำธุรกิจต่างๆ อยากปลูกพืชใหม่ๆ ชาวบ้านเป็นคนเริ่มทำด้วยตัวเองทั้งหมด ณ ปัจจุบัน

2. การเกษตรบนดอยตุงเป็นเกษตรอินทรีย์ทั้งหมด หรือยังมีการใช้สารเคมี

ตอบ : ยังมีการใช้สารเคมีอยู่ แต่ไม่ได้เป็นสารเคมีที่รุนแรงอยู่ในการควบคุม แต่ปัจจุบันเราพยายามหลีกเลี่ยง ผลักดันให้ชาวบ้านเป็นอินทรีย์ให้มากที่สุด แต่พืชบางตัวก็ยังคงต้องใช้ปุ๋ยเคมี เช่น ปุ๋ยยูเรีย เพราะธาตุอาหารบางอย่างต้องพึ่งจากสารเคมี

3. ปัจจุบันชาวบ้านได้กรรมสิทธิ์ในพื้นที่ทำกินหรือยัง และได้รับบัตรประชาชนหรือยัง

ตอบ : 90% ชาวบ้านได้รับบัตรประชาชนแล้ว อีก 10% ถือบัตรที่ทางราชการออกให้ทั้งหมด ส่วนพื้นที่ทำกินยังเป็นเอกสาร น.ส.ร. ที่ทางโครงการฯ ออกให้ เพราะเป็นพื้นที่ที่ขออนุญาต ใช้จากกรมป่าไม้

4. ดอยตุงมีหลากหลายชนเผ่า มีเทคนิคอย่างไรที่ทำให้ชาวบ้านเข้าใจแนวทางการพัฒนาของดอยตุงร่วมกัน

ตอบ: อันดับแรกเราต้องคุยกับผู้นำ คนรุ่นใหม่ที่เป็นอาสา คพต. ที่มีโอกาสได้เรียนหนังสือรู้ภาษาไทย บ้าง คนเหล่านี้เป็นตัวเชื่อมระหว่างชาวบ้านทั้งหมด 6 ชนเผ่า 6 ภาษา จะเป็นคนสื่อสารให้เราในการ

ทำงาน ซึ่งในปัจจุบันคนรุ่นใหม่ทั้งหมดรู้ภาษาไทยทั้งหมด จะเหลือเพียงผู้สูงอายุที่พูดไม่ค่อยได้ แต่ฟังได้เล็กน้อย

5. จากประสบการณ์การทำงานของคุณอดอยตลอดที่ผ่านมา มีที่เคยล้มเหลวไม่ประสบความสำเร็จบ้างไหม

ตอบ: ต้องมีอยู่แล้วที่ไม่ประสบความสำเร็จ โครงการพัฒนาอดอยตุงฯ กว่าจะสำเร็จได้ก็ใช้เวลานาน ในระหว่างนั้นก็เจอปัญหา อุปสรรคมากมาย ซึ่งความล้มเหลวนั้นก็เป็นประสบการณ์ ที่เราต้องบอกต่อคนอื่น ๆ ว่าเราจะไม่ทำแบบนั้นอีก เช่น การปลูกป่าของอดอยตุงในช่วงเริ่มต้น ที่เราปลูกป่าสน ป่าสัก แบบเข้าแถวเป็นเชิงเดี่ยวชาวบ้านที่นี่ เรียกว่าป่าไร่เพื่อน เพราะสัตว์ไม่สามารถหาประโยชน์จากป่าได้ คนก็ไม่สามารถหาประโยชน์จากป่าได้ และเป็นต้นไม้ที่ไม่ใช้น้ำ ซึ่งต่อมาเราก็มารู้ว่าการปลูกป่าแบบนี้ไม่ถูกต้อง เพราะโดยธรรมชาติของป่านั้นมันจะขึ้นเองตามความหลากหลายนี้ คือความหลากหลายของอดอยตุงทำให้ในปัจจุบันเราต้องมาแก้ไขเรื่องนี้ เรามีทีมทำงานที่เรียกว่าปรับป่าอดอยตุงขึ้นมา ดึงผู้เชี่ยวชาญด้านพฤกษศาสตร์เข้ามาเพื่อให้ป่าอดอยตุงมีความหลากหลายคน สัตว์ กับป่าสามารถได้รับประโยชน์และพึ่งพาอาศัยกันได้อย่างดี

ศึกษาดูงานแปลงปลูกป่าเศรษฐกิจ แมคคาเดเมีย และกาแฟอาราบิก้า พร้อมชมการแปรรูปเพิ่มมูลค่าแมคคาเดเมีย

ประเด็นคำถาม – คำตอบ

1. แมคคาเดเมียที่ปลูกบนอดอยตุงมีกี่สายพันธุ์

ตอบ: มีประมาณ 13 สายพันธุ์ แต่มีเพียง 1 สายพันธุ์ที่มีรากแก้วที่ดี เราใช้สายพันธุ์ที่มีรากแก้วที่ดีหาอาหาร และสายพันธุ์ที่ให้ผลผลิตที่ดีมาต่อกัน

2. แมคคาเดเมียกี่ปีให้ผลผลิต

ตอบ: 7 – 8 ปีหลังจากปลูกลงดิน

3. จะมีการขยายพื้นที่ปลูกแมคคาเดเมียไหม

ตอบ: ไม่มีนโยบายขยายพื้นที่ปลูก เพราะเรามีพื้นที่จำกัด เราไม่สามารถเปิดพื้นที่ป่าเพิ่มได้อีก ณ ปัจจุบันเราต้องมานั่งเรื่องมาตรฐานฟาร์ม การดูแล และคุณภาพของผลผลิต

4. ในปัจจุบันสภาพอากาศเปลี่ยนภัยแล้งเข้ามามีผลกระทบไหม

ตอบ: มีผลกระทบแน่นอน อย่างในปีนี้ที่เราคาดการณ์ไว้ว่าจะได้ผลผลิต 300 ตัน เหลือเพียง 180 ตันโดยประมาณ

5. ในเมื่อมันมีผลกระทบกับผลผลิตแล้วมีวิธีการแก้ไขอย่างไร

ตอบ: แมคคาเดเมียถือเป็นพืชที่ยังอยู่ในขั้นพัฒนาและวิจัย เราทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญในพัฒนาปรับปรุงแมคคาเดเมีย สภาพดินต่างๆ ในปัจจุบันเราจึงไปเน้นการเพิ่มมูลค่าโดยการแปรรูป และเรื่องคุณภาพของเมล็ด

6. อายุของต้นแมคคาเดเมียอยู่ที่กี่ปี

ตอบ: อายุของต้นอยู่ได้เป็นร้อยๆ ปี และยังให้ผลผลิตอยู่ แต่ของดอยตุงตอนนี้ปลูกมาได้ 30 กว่าปี

7. ทำไมต้องมีไม้ค้ำให้กับต้นแมคคาเดเมีย

ตอบ: ป้องกันการโค่นล้มจากพายุ

8. เคยส่งกาแฟไปประกวดไหม

ตอบ: ตอนนี้อยู่ในขั้นตอนของการพัฒนา เพราะในการส่งกาแฟเข้าประกวดไม่ได้ดูเพียงมาตรฐานฟาร์ม และรวมถึงคุณภาพ กระบวนการผลิตต่างๆ ซึ่งกาแฟสายพันธุ์พิเศษของเราที่นำมาวางขายเป็นช่วงๆ เรายังไม่ได้ส่งเพราะเราต้องทำให้ทุกด้านให้พร้อมกับการส่งเข้าประกวด

9. การปลูกกาแฟเป็นแถวมีผลต่อทางไหลของน้ำไหม

ตอบ: เราปลูกเป็นแถวเป็นแนวเป็นขั้นบันได แล้วมีการบังคับทางน้ำ ในระหว่างสโลปก็จะมีหลุมดักปุ๋ย และน้ำอยู่เป็นระยะๆ เพื่อชะลอการชะล้างของดิน และปลูกพืชคลุมดินเพื่อรักษาความชื้นในดิน ยึดหน้าดิน เราใช้ถั่วบราซิลเพื่อดึงไนโตรเจนเข้าในดินด้วย

10. ค่าเช่าต้นกาแฟคิดเป็นต่อฤดูกาล หรือเป็นปี

ตอบ: เป็นปี ต้นละ 50 สตางค์

11. ฤดูกาลเก็บเกี่ยวกาแฟเป็นอย่างไร

ตอบ: กาแฟเก็บเกี่ยวได้ปีละ 1 ครั้ง ช่วงประมาณเดือนตุลาคม – มีนาคม

12. ราคาขายกาแฟผลสดอยู่ที่เท่าไร

ตอบ: เรามีประกันราคาซึ่งเทียบกับที่อื่นๆ แล้วเราให้ราคาที่สูงกว่า ช่วงต้นของฤดูกาลเราจะเปิดรับที่ 18 บาทต่อ 1 กิโลกรัมผลสด

13. มีเด็กรุ่นใหม่ที่กำลังมาทำสวนกาแฟไหม

ตอบ: มี ซึ่งในปัจจุบันแปลงเกษตรนาร่องที่เราทำงานด้วยจะเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ ที่มีโอกาสไปเรียนรู้จากที่อื่น ตั้งใจกลับมาทำแปลงกาแฟของตัวเองโดยเฉพาะ เพราะไม่เพียงทำในแปลงกาแฟ กลุ่มคนเหล่านี้มีแนวคิด แนวทางในการพัฒนาต่อยอดผลผลิตด้วย

14. ถ้าระหว่างการ Process กาแฟผลสดเกิดไฟดับไม่สามารถ Process ให้เสร็จภายในคืนนั้นจะอย่างไร

ตอบ: มันเป็นปัญหาหน้างานที่อาจเกิดขึ้นได้ ถ้าเราหลงบ่อแล้วและไม่สามารถดำเนินการต่อได้ ก็ยังสามารถพักเก็บไว้ก่อนได้ เนื่องจากช่วงฤดูเก็บเกี่ยวอุณหภูมิค่อนข้างเย็นอยู่แล้ว แต่ขั้นแรกก่อนเราจะทำการ Process เรามีการตรวจเช็ค PH น้ำหมักว่ามันเน่าเกินไปไหม ถ้าไม่ได้ตามมาตรฐานก็ก็ต้อง Reject ล็อตนั้นไป

15. กาแฟที่คัดทิ้งเอาไปทำอะไร

ตอบ: จะมีพ่อค้าข้างนอกมารับซื้อจากชาวบ้าน ซึ่งจะนำเอาไปทำโอเลี้ยง แต่ก่อนที่ชาวบ้านจะเอาไปขายต้องมีการต้มเพื่อฆ่ามอดที่อยู่ในเมล็ดกาแฟก่อน

16. ทำไมไม่ต้องต้มฆ่ามอด

ตอบ: เพราะในมอดจะมีสารพิษ จะมีเชื้อราตัวหนึ่งที่ทำให้เกิดอัลฟาท็อกซิน ซึ่งเวลาเราเอาเมล็ดกาแฟที่มีมอดไปคั่วจะเกิดสารก่อมะเร็ง เวลาการคั่วกาแฟความร้อนจะเข้าทุกด้านของกาแฟเท่ากัน แต่ถ้าเมล็ดที่มอดเจาะไปมีรู 1 รู ความร้อนที่ได้ไปจะไม่เท่ากันบางจุดอาจจะไหมไปเพราะได้รับความร้อนที่เยอะกว่า มันเกิดการ Defect เพราะโดยปกติถ้าเมล็ดกาแฟมีรูมากกว่า 2 รูขึ้นไปก็จะตัดเป็น Defect ไปเลย

ศึกษาดูงานแปลงปลูกป่าเศรษฐกิจ แปลงปลูกแมคคาเดเมีย การแปรรูปเพิ่มมูลค่าแมคคาเดเมีย โดยนายสุศักดิ์ เสียงดี
และแปลงปลูกกาแฟอาราบิก้า โดย นายธนาวิชญ์ ชรินทอง

สรุปบทเรียนประจำวันที่ 21 กันยายน 2563

แบ่งกลุ่มผู้เข้าศึกษาดูงานเป็น 3 กลุ่ม และให้แต่ละกลุ่มแชร์สิ่งที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ 20 นาที และให้ออกมานำเสนอกลุ่มละ 10 นาทีตามโจทย์ “ท่านได้เรียนรู้หลักการทำงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ อย่างไรบ้างและการเอาไปปรับใช้ในการทำงาน”

กลุ่ม 1 แสงสว่าง

- เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ที่คอยตุงเข้าใจถึงแก่นแท้ของปัญหาที่แท้จริง เจ็บ-จน-ไม่รู้ ปรับใช้ การทำงานทุกงานมีปัญหา ทั้งเรื่องบุคลากร เครื่องจักรต่าง ๆ ซึ่งจะต้องเข้าใจถึงแก่นปัญหา
- การให้ ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของ ทำให้รู้สึกว่ามีความเป็นธรรม
- ศึกษาบริบทของปัญหา
- ทั้งหมดจะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาได้
- ข้อมูลที่เพียงพอ รู้จริง และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
- การนำไปปรับใช้ บุคคล รู้จักตัวตนของพนักงาน รู้พื้นฐาน มีข้อมูลของบุคลากร รู้พฤติกรรมของเครื่องจักรอย่างลึกซึ้ง
- เข้าใจในบริบทขององค์กร และมีเป้าหมายร่วมกัน
- ใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานในการทำงาน เช่น การเสียสละ สามห่วงสองเงื่อนไข่มทั้งความรู้และคุณธรรม
- Can do check action เพื่อพัฒนาองค์กร

กลุ่ม 2 ดอยสอยดาว

- รู้รากเหง้าปัญหาที่แท้จริง ทำไม่ถึงเป็นอย่างนั้น ทำอะไรให้ลึก รู้ให้ชัดรู้ให้จริง
- สืบหาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง เข้าถึงคนเข้าถึงปัญหา ให้เขาบอกปัญหา รับรู้ เห็น และแก้ปัญหาด้วยตนเอง คนจะต้องพร้อม เกิดการแก้ปัญหาย่างเป็นระบบ
- 3S อยู่รอด พอเพียง ยั่งยืน การนำไปปรับใช้
- การนำไปปรับใช้ ประเมินตนเอง รู้ตนองว่าอยู่ในจุดไหน ได้เห็นได้เรียนรู้ มีเหตุผลมากขึ้น พัฒนาตนเอง พร้อมและเล่าในสิ่งที่ได้เรียนรู้ กลับไปแล้วมีแรงบันดาลใจ จะกลับไปเปลี่ยนแปลงอย่างไร
- เริ่มจากจุดเล็กๆ ทำให้เห็นผลสำเร็จ พิสูจน์ว่าทำได้จริง เอาไปต่อยอดได้ กฟผ.ต้องบูรณาการและทำให้เห็นว่าทำได้จริง

กลุ่ม 3 ช้างมูป

- 3 ห่วง 2 เงื่อนไข่ม เห็นโครงการพระราชดำริตั้งแต่ภูเขาถึงทะเล
- รู้ปัญหาที่รากเหง้า มักอยากเห็นความสำเร็จในทันทีซึ่งเป็นสิ่งที่ฉาบฉวย
- มีคิววินที่เป็นส่วนเติมเต็มระหว่างทาง จำเป็นต้องมีโครงการเล็กน้อย

- เริ่มจากปัญหาที่เราสามารถควบคุมได้
- มีเคเอ็มที่ชัดเจน สิ่งที่เราเรียนจากลูกหลานเรียนจากแม่ สามารถนำไปปรับใช้ได้
- อายุไม่ใช่สิ่งสำคัญ เราสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต
- ความสำเร็จต้องเป็นความสำเร็จในภาพใหญ่
- สร้างความเป็นเจ้าของ แก่ปัญหาร่วมกัน สร้างการมีส่วนร่วมเพราะเป็นเจ้าของ ปัญหาเป็นของเรา เกิดการมีส่วนร่วมที่แท้จริง
- แรงแบนตาลใจ ความอดทนที่จะเห็นการพัฒนาไปที่ละขั้น
- ปรับใช้กับ กฟผ. เตรียมพร้อมในการ big change transform วิเคราะห์รากปัญหา เริ่มจากสิ่งที่ควบคุมได้ก่อน เห็นความสำเร็จ นำไปสู่การปฏิบัติจริง ที่สำคัญจะต้องเกิดความเป็นเจ้าของร่วมกัน
- เข้าใจ ในข้อมูล เข้าถึง เข้าใจ เปิดจากข้างใน พัฒนาพึ่งตนเองได้พัฒนาตนเองได้

ศึกษาดูงาน ณ ศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ

วันพฤหัสบดีที่ 22 กันยายน 2563

เป็นการพัฒนาขึ้นกลางน้ำ พัฒนาจากสิ่งที่ชาวบ้านมีภูมิปัญญาเดิม โดยเพิ่มทักษะ ศักยภาพ มาตรฐานในการทำงาน และยกระดับคุณภาพของสินค้า

ประเด็นคำถาม – คำตอบ

โรงงานทอผ้า

1. ทำไมถึงเลือกป่าคำเป็นผู้นำ

ตอบ: ไม่ได้เลือก ป่าคำเป็นคนที่ทอผ้าอยู่แล้ว ทำงานมาโดยตลอด บางคนยังอยู่บางคนออกไปทำงานที่บ้าน

2. กี่ทอพรหมใช้คนทอกี่คน (กี่ใหญ่)

ตอบ: 3 คน

3. การฝึกใช้เวลานานไหมกว่าจะทำได้

ตอบ: 3 – 4 เดือนเริ่มแรกให้ทำง่าย ๆ ก่อน

4. เอาเส้นด้ายมาจากไหน

ตอบ: เราซื้อเส้นด้ายจากข้างนอก และนำมาย้อมเอง

5. ในโรงงานใช้เส้นด้ายอะไรบ้าง

ตอบ: ใช้หลายตัว มีฝ้าย ไหม เยื่อไผ่ ไยกล้วยง เป็นต้น

6. เคยเอาเส้นใยผักตบชวามาทำบั้งไหม

ตอบ: เคยนำมาทำ แต่เวลานำมาทอเป็นเส้นด้ายมันจะเปื่อย นำมาทำเป็นด้ายยืนไม่ได้ไม่มีความแข็งแรงพอ

7. ทำอย่างไรถึงทอได้เพิ่มมากขึ้น จากที่อดีตทอได้เพียงเล็กน้อย

ตอบ: ไม่มีเทคนิค ใช้การฝึกฝน ใช้ความเพียร การทอหลายครั้งคือเทคนิค แต่การทอคือความเพียร และขยัน

โรงงานย้อมผ้า

1. การเลี้ยงฮ่อมต้องเลี้ยงกี่ปี

ตอบ: เลี้ยงไปเรื่อยๆ จนกว่ามันจะตาย

2. รู้ได้อย่างไรว่าฮ่อมตายแล้ว

ตอบ: ถ้าฮ่อมตายมันจะไม่ให้สีแล้ว ย้อมไม่ติดสี

3. ใช้อาหารอะไรเลี้ยงฮ่อม

ตอบ: สับปะรด กกล้วย เป็นต้น

4. ต้องหมักฮ่อมนานเท่าไรถึงจะให้สี

ตอบ: ถ้าชำนาญแล้ว ใช้เวลาประมาณ 2 – 3 วัน ต้องมีการตรวจเช็คดูตลอดว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรทุกวัน เวลาจะย้อมก็ต้องมีการทดสอบก่อนเสมอ

5. ถ้าอยากได้สีเข้มกว่านี้ต้องทำอย่างไร

ตอบ: ต้องย้อมซ้ำหลายๆ รอบ

6. ทำอย่างไรให้สีไม่ตก

ตอบ: โดยปกติของสีย้อมธรรมชาติ มีการตกสีอยู่แล้ว แต่ทางเราก็มีการทดลองคิดค้นอยู่เรื่อยๆ ว่าทำอย่างไรให้สีหลุดช้าที่สุด ยกตัวอย่างเช่นสีจากเปลือกถ่านแมคคาเดเมียสีจะไม่ตกเลย สีอื่นๆ ก็จะมีหลุดไปบ้าง ที่เคยทดลองมาคือซัก 15 ครั้ง สีถึงจะค่อยๆ หลุดออกไป

โรงงานกระดาษสา

1. รับซื้อเปลือกปอสารราคาเท่าไร

ตอบ: กิโลกรัมละ 25 บาท

2. เวลาซ้อสาทำไมต้องเขย่า

ตอบ: เป็นการทำให้เยื่อกระจายตัว เพราะถ้าไม่เขย่าเยื่อจะจับตัวเป็นก้อน

3. ส่วนที่เราซ่อนเสียเอาไปทำอะไร

ตอบ: เก็บไว้ในถังก่อน เพราะสามารถนำมาใช้ใหม่ได้โดยการตีเยื่อให้กระจายอีกครั้ง

โรงงานคว่ำกาแฟ

1. ดอยตุงมีกาแฟขี้ชะมดไหม

ตอบ: ไม่มี เราไม่ได้เลี้ยงชะมด

2. ทำไมต้องสีให้เสร็จภายใน 1 คืน

ตอบ: เพราะผลกาแฟเชอร์รี่ถือเป็นผลไม้ ถ้าไม่สีให้เสร็จภายใน 1 คืน จะเกิดการหมักตัว ทำให้เสียรสชาติ และคุณภาพ

3. รสชาติของกาแฟพีเบอร์รี่แตกต่างจากตัวอื่นไหม

ตอบ: ถ้าคนที่เป็นคอกาแฟก็จะแยกออก มันจะมีความหอม ความละมุนมากกว่า

4. กาแฟสดกินได้ไหม

ตอบ: กินได้ มีเมือกหวานๆ คลุมด้านนอกเมล็ด ซึ่งกินได้จะมีรสชาติหวาน

โรงงานเชรามิก

1. ตอนที่ไปเรียนแลกเปลี่ยนที่ญี่ปุ่นได้เรียนอะไรบ้าง

ตอบ: ได้เรียนตั้งแต่การเตรียมดิน ออกแบบ บั่น ทำลวดลาย เเผา แต่เขาเน้นให้เราสร้างสรรค์ผลงานจากแรงบันดาลใจ และความถนัดของเราเอง ให้มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง เน้นการใช้วัตถุดิบจากพื้นที่

2. ศิลปินแต่ละคนทำได้หมดทุกอย่างไหม

ตอบ: ทำได้หมดเกือบทุกขั้นตอน แต่ศิลปินแต่ละคนก็จะมีสไตล์ของตัวเอง เช่น บางคนถนัดการทำลวดลายโดยการขุด บางคนใช้เทคนิคจากการชุบเคลือบ เป็นต้น

3. สีเขียวที่ทาอยู่รอบผลิตภัณฑ์ คือสารอะไร

ตอบ: เป็นสีผสมอาหาร เอาไว้ทาเพื่อเช็ครอยแตก รอยร้าว

4. เวลानำไปเผา สีผสมอาหารที่ทามีผลกระทบ หรือทำให้สีเพี้ยนไหม

ตอบ: ไม่มีผลต่อชิ้นงาน

5. สินค้าของลูกค้าที่ไม่ผ่านเกรด A เอาไปทำอะไรต่อ

ตอบ: ถ้าเป็นสินค้าของลูกค้าเราต้องทำลายทิ้งอย่างเดียว เพราะติดเรื่องของลิขสิทธิ์ แต่ถ้าเป็นผลิตภัณฑ์ของดอยตุงเราก็จะนำไปขายในราคา เกรด B เกรด C ตามลำดับ

6. เศษเชรามิกที่ทำลายทิ้งเอาไปทำอะไร

ตอบ: ตอนนี้เอาไปเป็นส่วนประกอบของงานก่อสร้าง เช่น ปูถนน ก่อกำแพงต่างๆ

ศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อม

เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการพลังงาน และสิ่งแวดล้อมที่ดำเนินการโดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ทางด้านสิ่งแวดล้อม กิจกรรมที่ดำเนินการ เช่น จัดการแยกขยะขององค์กรให้เป็นศูนย์ (Zero waste to landfill) การบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการผลิต และการจัดการด้านพลังงานทดแทน เป็นต้น เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้และถ่ายทอดความรู้แก่พนักงานในองค์กร ชุมชนชาวบ้านในพื้นที่ดอยตุงและใกล้เคียง อีกทั้งเป็นสถานที่เรียนรู้แก่กลุ่มบุคคลที่สนใจด้านการจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อม เข้ามาศึกษาดูงานและนำไปปรับใช้ในพื้นที่ดำเนินการของตนเอง

เยี่ยมชมศูนย์ผลิต และจำหน่ายงานมือ

ประเด็นคำถาม – คำตอบ

1. เด็กที่จะเข้ามาในศูนย์ไฟดีต้องทำอย่างไรบ้าง

ตอบ: มาแต่ตัว กับหัวใจพอ เพราะทุกอย่างที่เกิดขึ้นในศูนย์เด็กไฟดีไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ เพราะสถานที่ตรงนี้เป็นที่ให้เด็ก

2. นอกเหนือจากทำกิจกรรมในพื้นที่ศูนย์ มีการไปจัดกิจกรรมข้างนอกไหม

ตอบ: มี เราจะไปจัดกิจกรรมกับ 8 โรงเรียนที่อยู่ภายในโครงการพัฒนาตอยตุงฯ แต่เราไม่ได้ไปพร้อมกัน สลับเวียนกันไปจนครบ

3. ไปจัดตามโรงเรียน แล้วจะกระทบกับเวลาเรียนของเด็กไหม

ตอบ: เราจัดช่วงพักกลางวันของเด็กๆ ซึ่งไม่กระทบแน่นอน เราใช้เวลาแค่ 30 นาทีในการร่วมกิจกรรม

4. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมเอามาจากไหน เพราะไม่มีรายได้จากการที่เด็กมาใช้บริการ

ตอบ: ค่าใช้จ่ายมาจากงบของ กปร. งบจากภาษีของทุกท่าน เราจึงพยายามคิดสิ่งจะส่งผลกระทบทางบวก ออกแบบดีไซน์กิจกรรมให้เหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้จบที่เราได้มาคุ้มค่า และก่อให้เกิดประโยชน์ที่สุด

5. ส่วนใหญ่เด็กจะมาวันไหน

ตอบ: วันที่เด็กอยากมา แต่ส่วนใหญ่ก็วันหยุดช่วงปิดเทอมจะมากันเยอะ ช่วงเปิดเทอมก็จะเป็นวันเสาร์ อาทิตย์

6. ศูนย์เด็กไฟดีเปิดให้บริการตั้งแต่กี่โมง และมีวันปิดทำการไหม

ตอบ: เปิดให้บริการวันอังคาร – วันอาทิตย์ หยุดทุกวันจันทร์ เวลาในการทำการคือ 08.00 – 17.00 น.

7. ห้องกิจกรรม หรือกิจกรรมที่จัดภายในศูนย์เกิดจากเด็กคิดทั้งหมด หรือทางเจ้าหน้าที่ช่วยด้วย

ตอบ: ความต้องการแรกมาจากเด็กๆ จากการที่เราลงไปสำรวจความต้องการจากเด็ก น้องๆ อยากมีห้องดนตรี ห้องเต้น ห้องดูหนัง ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เกิดจากความต้องการของเด็ก เจ้าหน้าที่มีแค่หน้าที่คอย

แนะนำเล็กน้อย กระตุ้นให้เด็กพูดในสิ่งที่เขาอยากออกมา ในส่วนของกิจกรรมเช่นกัน และบางอย่างเราก็แอดเข้าไป เพื่อเชื่อมโยงกับงานพัฒนา เรื่องราวของสมเด็จพระเจ้า และความเป็นตัวตนของดอยตุง เรามีวัตถุประสงค์ทำให้สถานที่นี้เป็นสถานที่ปล่อยพลังให้กับเด็ก รวมถึงการใช้เกิดการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และจากนั้นค่อยๆ ดึงศักยภาพของเด็กออกมา พัฒนาศักยภาพ เพิ่มทักษะเด็ก ให้เขาได้มองเห็นอนาคตของเขา และอนาคตบ้านเกิดตนเองเช่นกัน

ฟังบรรยายเรื่องการพัฒนาเด็กและเยาวชน และเยี่ยมชมศูนย์การเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์

พูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง และผู้นำคนรุ่นใหม่ ประเด็นคำถาม-คำตอบ

1. ช่วงแรกที่โครงการฯ เข้ามา เพราะอะไรถึงยังไม่เชื่อโครงการฯ

ตอบ: ในอดีตชีวิตความเป็นอยู่ไม่ปลอดภัย เดินออกไปตรงถนนถ้าเจ้าหน้าที่ตำรวจเห็น ไม่ติดคุก ก็ต้องเสียเงิน เราไม่มีสัญชาติ จะออกไปไหนมาไหนก็ลำบากต้องมีการจ่ายส่วย ค่าผ่านทาง ทำให้ตอนโครงการพัฒนาดอยตุงฯ เข้ามาชาวบ้านไม่มีความเชื่อใจ ไร้ใจ เห็นว่าเป็นหน่วยงานราชการเหมือนกัน เพราะตอนนั้นชาวบ้านไม่รู้ว่ามูลนิธิฯ ของสมเด็จพระเจ้า ชาวบ้านมองว่า เป็นคนแปลกหน้า คนที่มาจากข้างนอกคือข้าราชการทั้งหมด เขาจะไม่เชื่อ เป็นความคิด เป็นอคติที่ฝังอยู่ในใจของชาวบ้าน กว่าที่ดอยตุงจะสร้างความเชื่อมั่น ความเชื่อใจ ให้ชาวบ้านได้เราใช้เวลาถึง 2 ปี คนที่เป็นอาสาสมัครก็ต้องเป็นสื่อกลางในการประสาน สร้างความเข้าใจให้กับชาวบ้าน ทุกอย่างไม่ได้เกิดขึ้นง่าย ๆ เพราะชาวบ้านก็โดนทำร้ายมาเยอะ

2. มีเทคนิค วิธีการอย่างไรในการเข้าหาชาวบ้าน ที่จะดึงให้ชาวบ้านมาร่วมพัฒนาร่วมกับเรา

ตอบ: นโยบายเป้าหมายต้องชัดเจน เปลี่ยนไปเปลี่ยนมาไม่ได้ ถึงแม้ว่าจะมีปัญหาลดอุปสรรคเราก็ต้องไปให้สุด ต้องทำอย่างต่อเนื่อง และฐานะของคนที่เป็นอสพ. เราเป็นผู้รับนโยบายมาจากผู้ใหญ่ เพื่อไปสร้างความเข้าใจให้ชาวบ้าน ภาษาที่ทางผู้ใหญ่ใช้กับชาวบ้านเข้าใจไม่เท่ากันอยู่แล้ว และภาษาชาวบ้านเวลาพูดตอบกับเราก็ต่าง บางทีมีความแรงๆ ในคำพูดของชาวบ้าน ซึ่งเป็นคำชื้อๆ เราเป็นตัวกลางเราต้องมีเทคนิคคือเวลาจะแปลสารอะไรก็ให้เป็นกลางที่สุด บางคำแรงไปเราก็กึ่งเอางเฉพาะเนื้อความสำคัญพอ อย่าไปแปลทุกคำ แต่ความหมายเนื้อความสำคัญต้องยังคงอยู่ และต้องมีความอดทน สม่่าเสมอในการเข้าหาชาวบ้าน และเวลาลงพื้นที่เราต้องไม่ทำตัวแปลกแยก เขากินอะไร เขานอนยังไง เราต้องอยู่กับเขาให้ได้ ไม่ใช่เข้าไปแล้วอันนั้นกินไม่ได้ โน้นกินไม่ได้ ต้องนอนที่นอนดีๆ ถ้าเขาถอดรองเท้าเข้าบ้าน เราก็กต้องถอดตามเขา แล้วเขาจะค่อยๆ ไว้วางใจเรา จากนั้นเขาจะบอกเราทุกอย่างโดยที่เราไม่ต้องถามด้วยซ้ำ

3. ต้องมีการวางแผนล่วงหน้าโดยประมาณเท่าไร ถึงจะเสนอเข้าไปเพื่อขอรับงบ

ตอบ: แผนของชุมชนเรามีแผนอยู่ 4 ปี เหมือนยุทธศาสตร์ประเทศก็จะ 20 ปี แต่ระหว่าง 20 ปีมีปรับหรือไม่ ไม่แน่ใจ แต่ว่าแผนมันปรับได้ทุกปีอยู่แล้ว จะมีแผนหลัก คือแผนชุมชน ส่วนพัฒนาชุมชน ก็มีอยู่ 6 ปี ก็จะมีการปรับทุกๆ ปี เพื่อให้เข้ากับปัจจุบันให้มากที่สุด แผนที่ดีคือแผนที่ปรับได้ ส่วนในเรื่องของแผนเร่งด่วนก็จะมีงบประมาณเฉพาะ เป็นงบที่เกิดขึ้นเกินกว่าที่คาดคะเนไว้ เราก็กจะมีการปรับแผนย่อยระหว่างปี เพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน ตามความเหมาะสม และในแต่ละชุมชนก็จะมีแผนตนเอง ความประสงค์ของแต่ละชุมชนให้เขียนมาทั้งหมด และเราจะมามองภาพรวมทั้งหมดว่าชุมชนไหน เรื่องไหนสำคัญเร่งด่วนที่สุด และเกิดความคุ้มค่ามากที่สุดเราก็กเลือกลงงบประมาณในส่วนนั้น ซึ่งกว่าจะได้งบไปต้องผ่านที่สภาประชุม ต้องผ่านประชาคม ประชามติ

พูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวง และผู้นำคนรุ่นใหม่

พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเจ้าหน้าที่ภาคสนามตอยตุง วันพุธที่ 23 กันยายน 2563

ประเด็นคำถาม - คำตอบ

1. โครงการในพม่ามีโครงการอะไรบ้าง และจัดลำดับความสำคัญอย่างไร มีหลักการในการช่วยอย่างไร

คำตอบ: 1. โครงการเกี่ยวกับสุขภาพ เนื่องจากทุกคนไม่เคยตรวจสุขภาพและในพื้นที่ไม่มีหมอ จึงสร้างโรงพยาบาลมี 16 เตียง มีพยาบาลของว้าและรัฐบาลพม่ามาประจำการ อีกทั้งยาเวชภัณฑ์ที่ได้จากรัฐบาลพม่าและรัฐบาลไทยสมทบบางส่วน

2. โครงการเกี่ยวกับการศึกษา อ้างอิงตาม data base ของประชากรเด็ก มีเด็กอย่างน้อย 500 คน ในโรงเรียน ซึ่งมุ่งเน้นที่ตัวเด็กดีกว่าปรับพฤติกรรมหรือบังคับให้ผู้ปกครองทำตามโครงการ ในโรงเรียนสอนให้นักเรียน ปลูกผัก เลี้ยงไก่ไข่ ทำบ่อปลา แลกแต้มตามระบบของโรงเรียน และนำไปเผยแพร่ในชุมชน

3. โครงการเกี่ยวกับการจัดการน้ำ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท น้ำใช้ทางการเกษตร และน้ำสะอาดใช้อุปโภคบริโภค

4. โครงการปศุสัตว์ เช่น การเลี้ยงหมูดำ ช่วยทั้งเรื่องกินเพื่ออยู่รอดและพิธีกรรมต่างๆ ตามความเชื่อหลักการในการสร้างโครงการ คือ ต้องตอบโจทย์ความต้องการของชุมชนและต้องช่วยชีวิตคน

ในชุมชนก่อนและสิ่งที่ได้รับสำคัญจากการทำโครงการในพม่าคือ สามารถป้องกันโรคติดต่อโควิด-19 ไม่ให้ทะลักสู่เมืองไทยได้

2. หลังจากที่ทีมไทย เข้าไปพัฒนาแล้ว ทางพม่ามีการสร้างทีมขึ้นมาพัฒนาต่อหรือไม่ อย่างไร

ตอบ: ในช่วงไข้มาลาเรียระบาด ตอนทีมไทยเข้าไปช่วยเหลือได้นำอาสาสมัครในพื้นที่ ร่วมทำงานกับทีมไทย และยังให้มาเรียนเกี่ยวกับไข้มาลาเรียที่ฝั่งไทยระยะเวลา 2-3 เดือน และในตอนนีทางทีมพม่าสามารถทำเองได้แล้ว ส่วนทางทีมไทยช่วยดูแลหากมีส่วนไหนขาดทีมไทยจะช่วยเพิ่มเติมและหลายๆ ครั้งใช้โรงพยาบาลแม่สายเป็นที่ฝึกอบรมเพิ่มเติมและกลับไปดูแลชุมชน

3. สืบเนื่องจาก กฟผ. ได้มีโครงการทำร่วมกับชาวบ้านแต่ผลตอบรับจากชุมชนยังไม่สำเร็จในระยะยาว ทาง กฟผ.อยากให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ไม่ทราบว่าท่านมีคำแนะนำอย่างไรในแก้ไข ปัญหาเหล่านี้

ตอบ: ในการลงพื้นที่มีขั้นตอนหนึ่งที่เรียกว่า เก็บข้อมูลศักยภาพ ประเด็นหลักๆ คือ ดิน น้ำ อากาศ และนำมาวิเคราะห์ว่าจะช่วยแก้ไขปัญหาวกนี้ได้อย่างไร โดยใช้วิธีการรณรงค์รวม แก้ไขในทุกๆ ด้าน ไม่เน้นด้านใดด้านเดียว ลงพื้นที่ ระดมความคิด จัดระดับความสำคัญ โดยปัจจัยความอยู่รอดเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด พูดคุยกันให้จบในครั้งเดียวเพื่อป้องกันการประเด็นตกร้างและงบประมาณให้ชัดเจน ให้อำนาจชุมชนเป็นคนตัดสินใจและเป็นเจ้าของเพื่อให้ชุมชนรู้สึกว่าเขาเป็นเจ้าของแล้วเขาจะดูแลและวางแผนทรัพยากรเขาอย่างดี อีกทั้งทางผู้ใหญ่ต้องสนับสนุนไปในแนวทางเดียวกัน คำแนะนำจากอาจารย์ก็จะถึงกลุ่ม กฟผ. เราไม่จำเป็นที่จะต้องสร้างโครงการใหม่แต่เราสามารถลิสต์โครงการต่างๆ ที่ประสบความสำเร็จมาก ประสบความสำเร็จน้อย และล้มเหลวนำมาวิเคราะห์และพัฒนาต่อไป คำแนะนำจากคุณณรงค์ ถึงกลุ่ม กฟผ. ทุกๆ โครงการให้คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ ให้พูดคุยสื่อสารกับคนในชุมชนเพื่อหาทางออกที่ทั้งสองฝ่ายได้ประโยชน์ และที่สำคัญที่สุดคือการสื่อสารภายในองค์กร

4. เนื่องจากมีปัญหา PM 2.5 ทางโครงการพัฒนาตอยตุงฯ มีแนวทางการแก้ไขการเผาป่าอย่างไร

ตอบ: 1. หน่วยงานป้องกันไฟป่าและแนวร่วมประชาชน ตั้งกติกากการเผาหลัง 16.00 น. ในพื้นที่ที่มีความจำเป็นเท่านั้น และมีแนวกันไฟ

2. ทางโครงการพัฒนาตอยตุงฯ ได้เสนอเรื่องให้รัฐบาลไทยเจรจากับรัฐบาลพม่าและลาว ให้ความร่วมมือในการควบคุมไฟป่า เพราะไฟป่าส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นบริเวณตอยตุง เป็นไฟป่าที่ข้ามมาจากเพื่อนบ้าน

5. เนื่องจากได้รับข้อมูลจากกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ว่าทางโครงการพัฒนายังมีการใช้สารเคมีอยู่

ตอบ: ก่อนอื่นต้องแยกก่อนว่ากลุ่มงานเกษตรของโครงการพัฒนาอยู่ดอยตุงฯ คือ เกี่ยวกับดอกไม้ และไม้ยืนต้น บางส่วนเท่านั้นเอง แต่สวนกาแฟเป็นของชาวบ้านทั้งหมด โดยเน้นเกษตรอินทรีย์เป็นหลักแต่การใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มน้ำหนักรสของกาแฟยังมีอยู่แต่อยู่ภายใต้การยืนยันจากอาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และฝ่ายวิจัยในดอยตุงต้องเป็นผู้ยืนยันอีกรอบ เพราะก่อนที่จะปลูกป่าหน้าดินถูกชะล้างทำให้อินทรีย์วัตถุในดินหายไปหมด

คณะร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเจ้าหน้าที่ภาคสนามดอยตุง

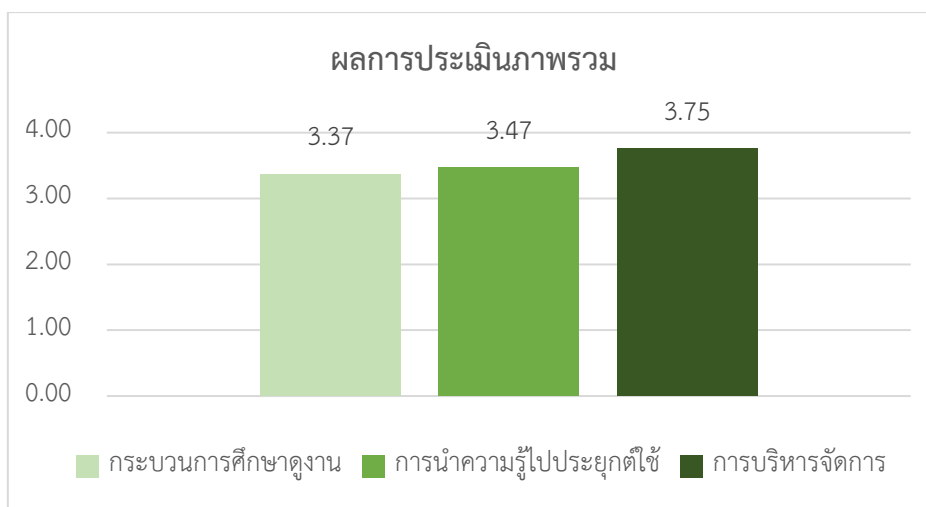
รายงานผลการประเมินความพึงพอใจ
คณะกรรมการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.)
โครงการพัฒนาผู้นำและผู้บริหาร หลักสูตรศาสตร์พระราชากับ การพัฒนาผู้นำยุค 4.0 รุ่นที่ 3
วันที่มาศึกษาดูงาน : วันที่ 21 - 23 กันยายน พ.ศ. 2563
ศึกษาดูงาน ณ โครงการพัฒนาดอยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1. จำนวนผู้เข้าร่วมศึกษาดูงาน : ผู้มาศึกษาดูงาน 30 คน เป็นผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) และจิระ อคาเดมี ผู้ตอบแบบประเมิน 22 คน (73.33% ของจำนวนผู้มาศึกษาดูงานทั้งหมด)

2. ผลการประเมินความพึงพอใจจากคณะดูงานในด้านต่างๆ

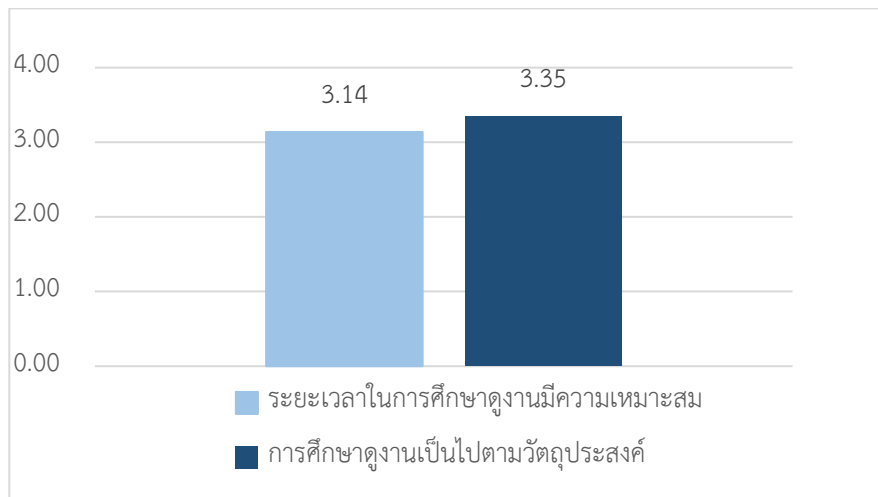
(กำหนดระดับความคิดเห็นดังนี้ 1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = มาก 4 = มากที่สุด)

2.1 การประเมินผลภาพรวมเฉพาะด้าน 3 ด้าน คือ กระบวนการศึกษาดูงาน การนำความรู้ไปต่อยอด และการบริหารจัดการ พบว่า การบริหารจัดการ มีค่าคะแนนมากที่สุด คือ 3.75 รองลงมา คือ การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ 3.47

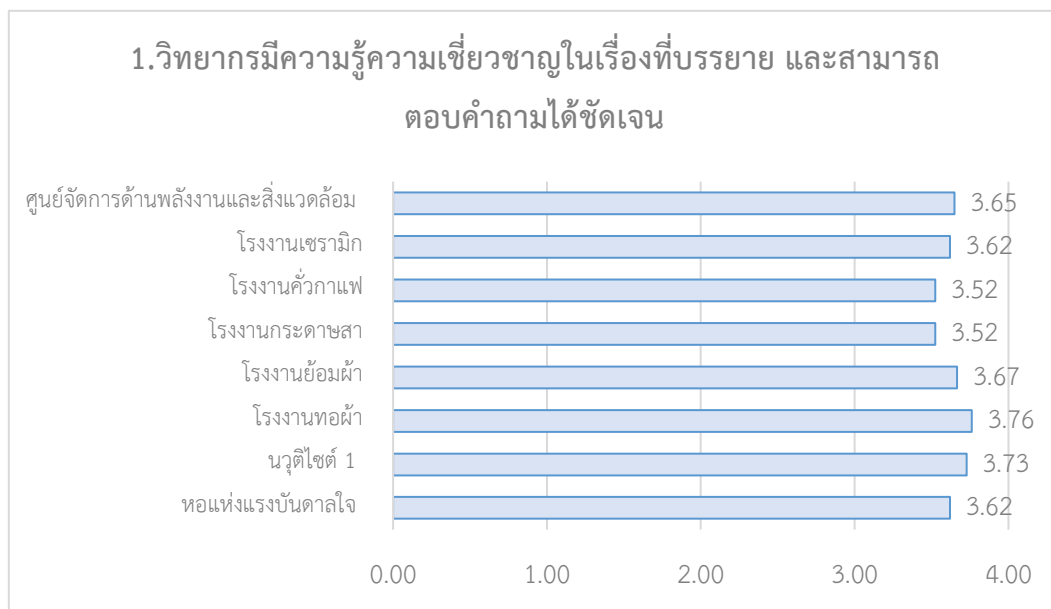
2.2 ผลการประเมินแยกตามประเด็น

(1) ภาพรวมการศึกษาดูงาน พบว่า เรื่องระยะเวลาในการศึกษาดูงาน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.14 และการศึกษาดูงานตรงตามวัตถุประสงค์ในเรื่องหลักการพัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.35

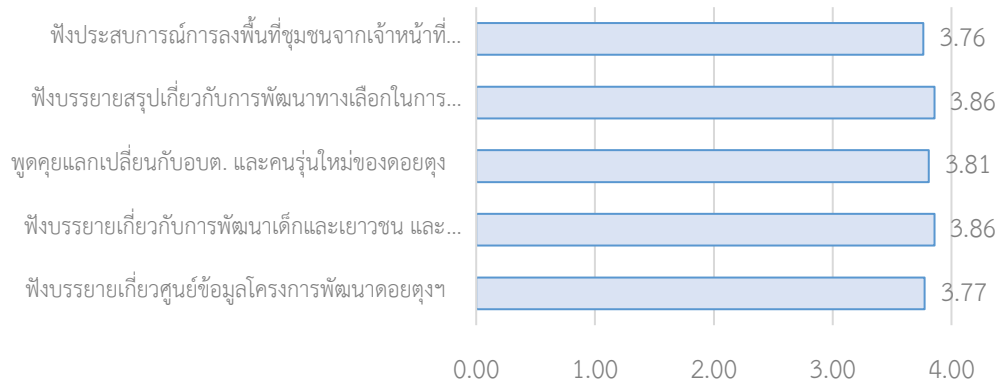

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม : เพิ่มเวลาในการอบรม เพราะเนื้อหาและสถานที่ดูงานมีมาก จึงต้องใช้เวลาแบบเร่งรีบ ถ้าเพิ่มเวลาจะได้เจาะลึกในแต่ละเรื่องซึ่งน่าสนใจและให้แนวคิดดีมากๆ ในการนำไปปรับใช้กับการทำงาน

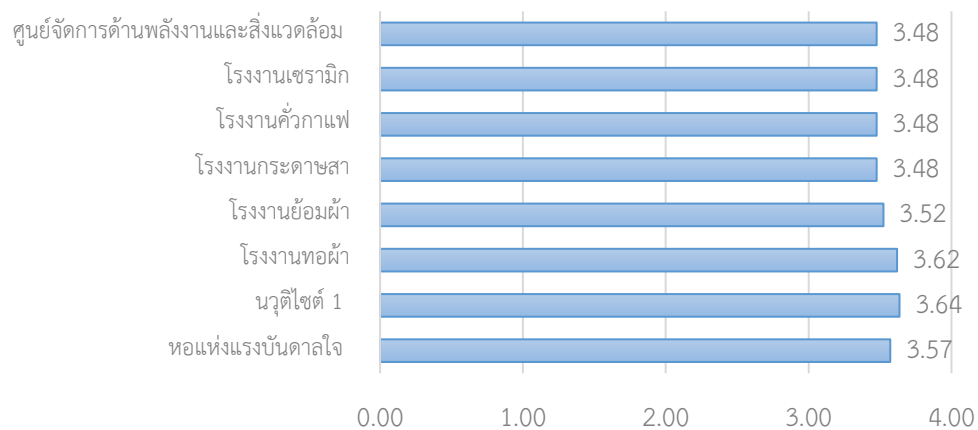
(2) ผลการประเมินแต่ละสถานที่ศึกษาดูงาน โดยประเมินใน 3 หัวข้อ คือ 1. วิทยากรมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่บรรยาย และสามารถตอบคำถามได้ชัดเจน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.70 2. เนื้อหาที่จัดครอบคลุมเพียงพอ และสอดคล้องกับหัวข้อ/ประเด็น มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.61 และ 3. สื่อ/อุปกรณ์ที่ใช้กิจกรรม หรือเอกสารประกอบการบรรยายเหมาะสมกับเนื้อหา มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50

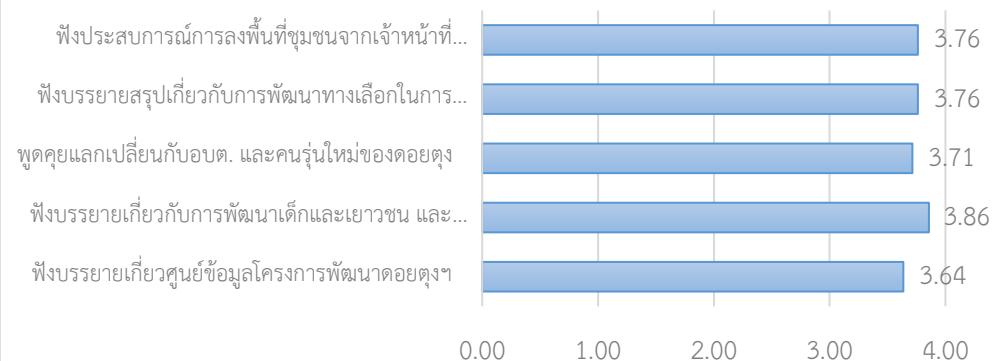
1.วิทยากรมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่บรรยาย และสามารถ
ตอบคำถามได้ชัดเจน

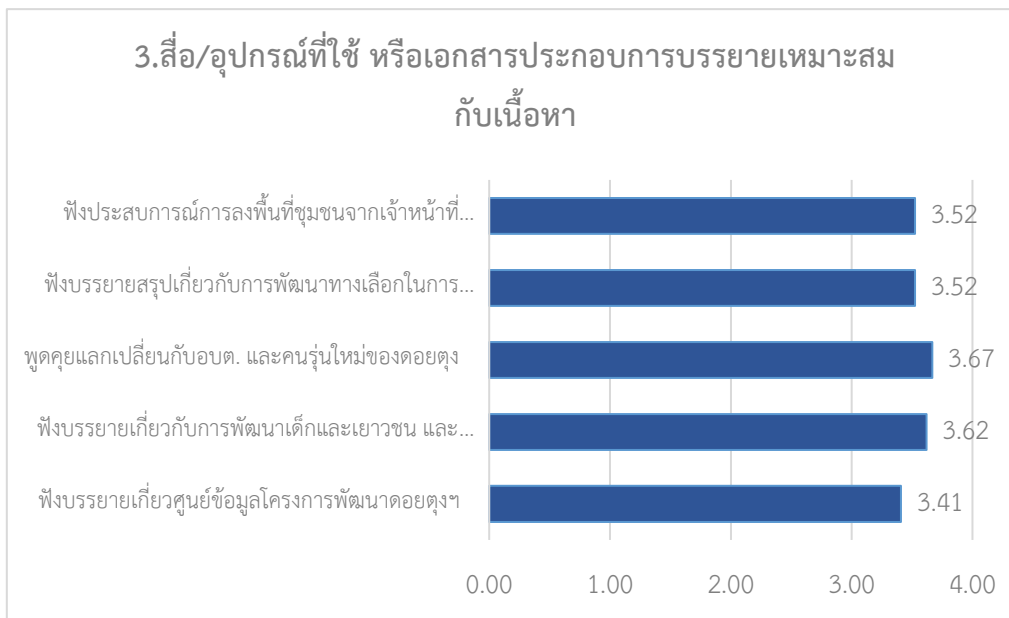
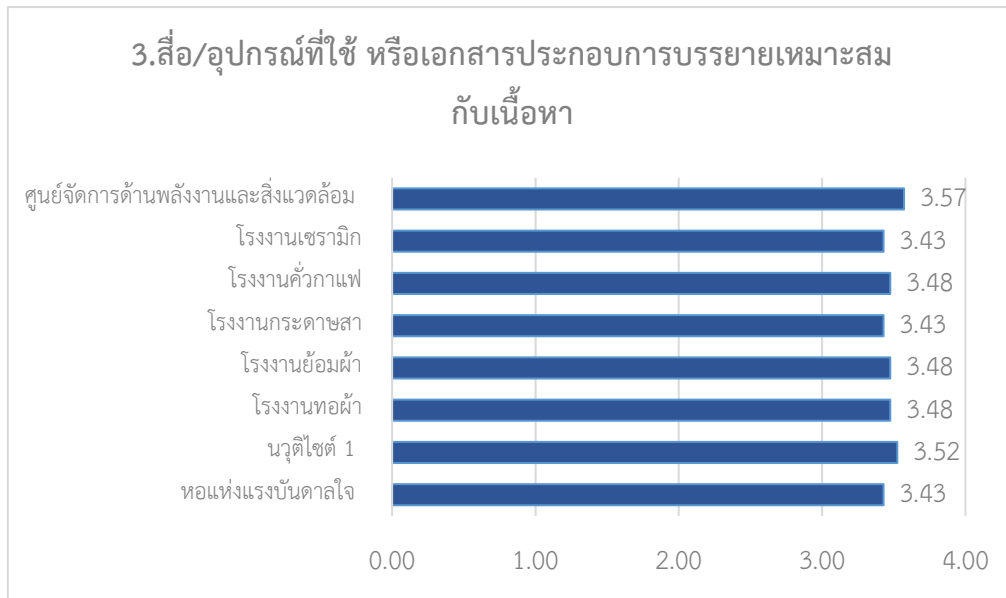

2.เนื้อหาที่จัดครอบคลุมเพียงพอ และสอดคล้องกับหัวข้อ/
ประเด็น

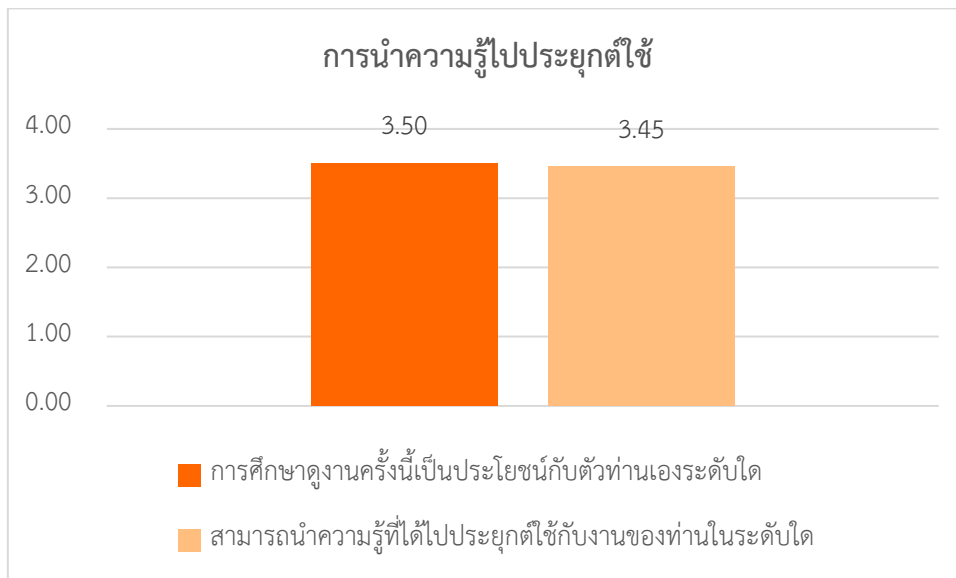
2.เนื้อหาที่จัดครอบคลุมเพียงพอ และสอดคล้องกับหัวข้อ/
ประเด็น

(3) ด้านความคาดหวังในการศึกษาดูงาน พบว่า ผู้เข้าร่วม 41% (9 คน) เห็นว่าการศึกษาดูงานครั้งนี้ตรงตามความคาดหวังในระดับ 4 (ดีมาก) และผู้เข้าร่วม 50% (11 คน) เห็นว่าการศึกษาดูงานครั้งนี้ตรงตามความคาดหวังในระดับ 3 (ดี) ไม่แสดงความคิดเห็น 9% (2 คน)

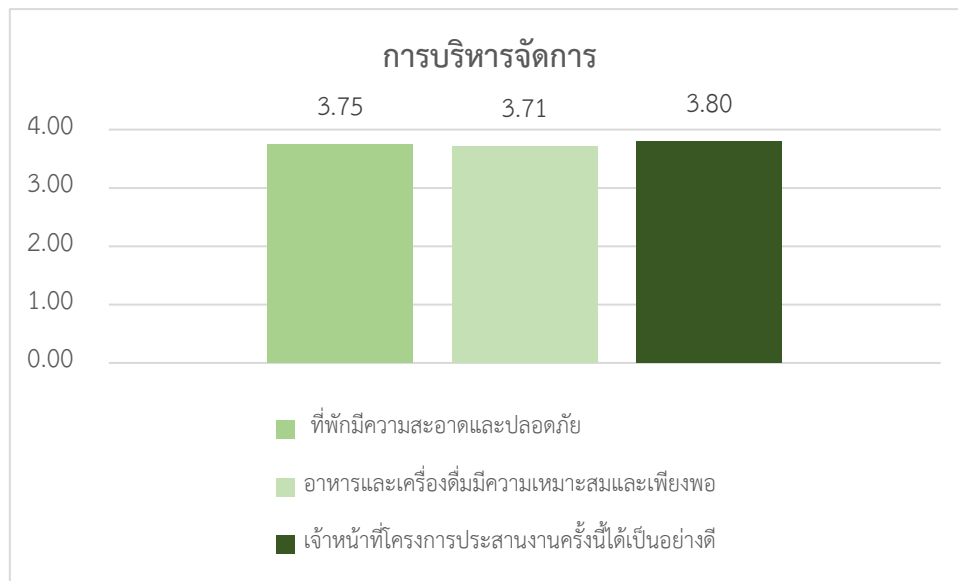
(4) ด้านการนำความรู้ไปต่อยอด ผู้เข้าร่วมเห็นว่าการศึกษาดูงานครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อตนเองมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับงาน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.45

โดยผู้ตอบแบบประเมินให้ความคิดเห็นว่าเรื่องที่สามารถนำไปปรับใช้ในการทำงาน คือ

- แนวคิดการทำงานอย่างรู้ลึก รู้จริง เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา
- การทำงานทุกอย่างต้องมีข้อมูลในการทำงานที่ถูกต้อง ศึกษาข้อมูลอย่างลึกซึ้ง รอบด้านก่อนลงมือทำจริง
- การสำรวจปัญหา สร้างแนวร่วม จัดลำดับความสำคัญ และวางแผนงานโครงการ ด้านไอที โดยคำนึงถึง องค์กรและ stakeholder ไปด้วยกัน อย่างผสมผสานและพัฒนาให้นำเครื่องมือองค์กรไปใช้อย่างยั่งยืน
- จัดทำ database ให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพรอบด้าน มีความถูกต้อง ทันสมัย เหมาะกับผู้ใช้ข้อมูลตามสิทธิ์ พร้อมสำหรับทุกโครงการ ให้มากที่สุด เร็วที่สุด
- เรื่องของแนวทางปฏิบัติจริงที่สำคัญกว่าทฤษฎี และเรื่องของ zero waste
- ทำงานแบบบูรณาการ
- ทำ quick win ไปสู่ความยั่งยืน
- ภาวะผู้นำ ความเพียร ประโยชน์ส่วนรวม เริ่มจากจุดเล็กๆ รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง
- การทำงานกับพนักงานระดับล่าง เพื่อให้เข้าใจ ชีวิต ความต้องการของพนักงานในแต่ละกลุ่ม
- การทำงานจากหัวใจ และการสร้าง sense of belonging ให้ทุกคนที่ทำงาน
- เรื่องการจัดลำดับความสำคัญของงาน การทำงานอย่างมีระบบและยั่งยืน เทคนิคการสื่อสาร รู้เขารู้เรา
- ขยันอดทน มุ่งสู่การทำงานภาพรวมองค์กร และประเทศชาติ
- นำไปปรับใช้กับการทำงานร่วมกับชุมชนรอบโรงไฟฟ้า และการบริหารทีมงาน

(5) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ที่พักมีความสะอาด ปลอดภัย มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.75 เรื่อง อาหารและเครื่องดื่ม มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.71 และ เจ้าหน้าที่ประสานงาน มีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.80

3. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ประเด็นเพิ่มเติม
 - เพิ่มเติมเรื่องการพัฒนาเยาวชนรุ่นใหม่ และการปลูกฝังแนวคิดให้คนรุ่นต่อไป
 - เปลี่ยนปรับหัวข้อให้หลากหลายเนื่องจากอาจมีการมาศึกษาดูกว่า 1 ครั้ง
 - ได้เห็นส่วนที่โครงการพัฒนาแล้ว อยากเห็นวิถีการดำรงชีวิตของชุมชนโดยตรงในภาพปัจจุบันด้วย
- เพิ่มกิจกรรมการลงพื้นที่ชุมชนจริง
 - กิจกรรม CSR ร่วมกับชุมชน
 - จัด workshop ลงพื้นที่คุยกับชาวบ้าน
- เพิ่มเวลาในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 - ควรเพิ่มช่วงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้กับชุมชน โดยหากมีโอกาสอาจจัดในพื้นที่ของชุมชนเองด้วยในประเด็นที่ทำได้
- อื่นๆ
 - ความพร้อมของอุปกรณ์ IT